

Het westelijk dambordje

Dambordjes (in Duitsland ook wel schaakbordjes genoemd) ontlenen hun naam aan het zwart-witte blokkenpatroon van het speelbord. De Fransen bedachten iets anders: demideuil, hetgeen zoiets betekent als lichte of halve rouw. Zwart-witte vlinders dus, die je zou willen indelen in de familie van de witjes. Mis: het zijn zandoojjes. De oogjes aan de bovenzijde zitten echter wat verscholen tussen het contrast van het zwart en wit. In Nederland heeft het dambordje geen populaties, in België en Duitsland kom je ze wel tegen.

Reizen we naar het zuiden van Europa, dan wordt het opletten geblazen. Want de dambordjesfamilie bestaat wel uit zo'n 7 à 8 soorten. Eenmaal op de vakantiebestemming aangekomen helpen de verspreidingskaartjes ons weer een aantal van hen weg te strepen. De Minervois: wijnranken op knoestige stammetjes geworteld in stenige grond. Hondskruid in de wegberm duidt op kalkrijke bodem,

goed voor de wijn maar ook goed voor dambordjes. Zij vlogen boven droge, stenige grashellingen die nog in voldoende mate aanwezig waren tussen de kleinschalige wijnaakkers. Opvallend aan deze dambordjes was hun witte uiterlijk, alsof het dambord meer witte dan zwarte velden vertoonde. De nieuwste (uitstekende!) vlindergids van Tristan Lafranchis (met als motto: Identifying butterflies is easy!) leidde rechtstreeks het determinatiespoor naar het westelijk dambordje (*Melanargia occitanica*). Een soort die vooral in Spanje en Portugal voorkomt, met een uitloper van zijn verspreidingsgebied in het uiterste zuiden van Frankrijk. Een zwarte dwarsstreep door de middencel gecombineerd met opvallende, bruine aders en blauwgekernde ogen aan de onderzijde van de achtervleugels, bleken doorslaggevend. Door die aders ontstaat er toch weer een gelijkenis met een (geaderd) witje. De grazige graslanden waarboven

de westelijk dambordjes vliegen veranderen in het warme zuiden van Europa al vroeg in een dorre, geel gekleurde vegetatie. Grassen in dat stadium vormen geen goed voedsel meer voor de rupsen. Rupsen van dambordjes hebben zich hieraan aangepast, met hongerstaking als overlevingsstrategie. Zij overwinteren als vrijwel nuchtere rups van het eerste stadium. Pas vroeg in de lente beginnen ze echt te vreten en gaat de ontwikkeling snel, zodat op tijd weer dambordjes vliegen boven de dan weer groene vegetatie waarin ze hun eitjes laten vallen tijdens de vlucht. Dit 'eierstrooien' zien we overigens alleen bij enkele soorten zijn bij dit gedrag essentieel. ●

Tekst: Hans Smeenk